

Захист цивільних прав нотаріусом

Статтею 18 Цивільного кодексу України встановлено, що нотаріус здійснює захист цивільних прав шляхом вчинення виконавчого напису на борговому документі у випадках і в порядку, встановлених законом.

Відомо, що нотаріат в Україні – це система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені Законом України «Про нотаріат», з метою надання їм юридичної вірогідності.

Для стягнення грошових сум або витребування від боржника майна нотаріуси вчиняють виконавчі написи на документах, що встановлюють заборгованість.

Порядок учинення такої нотаріальної дії регламентується Законом України «Про нотаріат» та Порядком вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5.

Перелік документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів, встановлюється Постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.1999 № 1172 «Про затвердження переліку документів, за якими стягнення провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів» (далі – Перелік документів).

Законодавець установив ряд вимог, за яких нотаріус має право вчинити цю нотаріальну дію:

- **безспірність заборгованості** або іншої відповідальності боржника перед стягувачем. Заборгованість або інша відповідальність боржника визнається безспірною і не потребує додаткових доказів у випадках, якщо подані для вчинення виконавчого напису документи передбачені Переліком документів;

- щоб з дня виникнення права вимоги минуло не більше **трьох років**, а у відносинах між підприємствами, установами та організаціями – не більше **одного року**. Якщо для вимоги, за якою видається виконавчий напис, законом встановлено інший строк давності, виконавчий напис видається в межах цього строку. Строки, протягом яких може бути вчинений виконавчий напис, обчислюються з дня, коли у стягувача виникло право примусового стягнення боргу.

Вчинення виконавчого напису щодо майна, переданого в іпотеку в разі порушення основного зобов'язання та (або) умов іпотечного договору, має свої особливості, а саме, здійснюється нотаріусом після спливу тридцяти днів з моменту надісланих іпотекотримачем повідомлень – письмової вимоги про

усунення порушень іпотекодавцю та боржнику, якщо він є відмінним від іпотекодавця. При цьому повідомлення вважається надісланим, якщо є відмітка іпотекодавця на письмовому повідомленні про його отримання або відмітка поштового відділення зв'язку про відправлення повідомлення на вказану в іпотечному договорі адресу.

Законодавством України можуть бути встановлені випадки заборони звернення стягнення на окремі види майна. Так, відповідно до статті 33 Закону України «Про іпотеку», звернення стягнення на майно, що є предметом іпотеки і належить державному чи комунальному підприємству або підприємству, більш як на 50 відсотків акцій (часток, паїв) якого перебуває у державній власності, здійснюється на підставі рішення суду.

Виконавчий напис вчиняється на оригіналі документа, що встановлює заборгованість (нотаріально посвідчені угоди, опротестований вексель та ін.). крім випадків, коли звернення стягнення здійснюється по частках.

Стягнення за виконавчим написом провадиться в порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

Головний спеціаліст
Управління з питань нотаріату
Н.В. Гурська